

1929 13. Marts 1882: 1. Beh. af Lovf. om Till. t. L. om Haandværks- og Fabrikdrift m. m. 1930

bestyrelse. Jeg finder det ialtfald meget lidet heldigt, at en Kommunalbestyrelse i første Grad end nødvendigt dels kommer til at vrage mellem Personer og dels kommer til paa denne Maade i Enkeltighederne at besatte sig med enkelte Eendomme i Byen og kan sige: Det Sted er bedre til Værtshushold end det, det Sted kan ikke bruges, eller: derfra maa det ikke flyttes. Jeg tror, at dette vil give Anledning til forskellige uheldige Forhold. Derfor er jeg ikke nogen ubetinget Beundrer af de Detailbestemmelser, som findes i dette Lovforslag. Det forekommer mig, at i det første Stykke maa endel ændres, og skal andet Stykke være brugbart, maa det for en meget væsentlig Del ændres, og (En Stemme: Tredie Stykke kan gaa ud!) nei, tredie Stykke kan ikke gaa ud uden Skade, det er en nyttig Bestemmelse, da det ganske vist er en mærkelig Tilstand, der nu er. En Mand kan lade et Borgerkab, en Bevilling paa Værtshold, ligge og dingle, saa længe det skal være. Jeg tror i det Hele taget, at man — hvad vist ogsaa det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) gjør — vil erkjende, at der er Grund til at lægge Bægt paa at begrænse Tallet, og man maa da lægge Bægt paa at faae en Bestemmelse, hvorved man kan beherske Tallet; men dette kan man ikke, saa længe der, som nu, er Udgang til at tage Borgerkab og lade det ligge, til man faar Lykt til at bruge det engang; saa kan man tage det op, eller Enken kan tage det op og sætte En til at bestyre Værtshusholdet. Som sagt, jeg tror, det ikke kan undgaa, at vi komme til at lovgive om dette Omne; om det, her foreligger, er heldigt i sine Enkeltheder, skal jeg ikke sige, men jeg er tilbøjelig til at tro, at den Foredretning, man skal gaa i, hellere bør være den, at man giver udvidet Udgang til vedtægtsmæssige Bestemmelser, afpassede efter hvert Sted, end den, at man giver en almindelig Lovregel, som skal passe paa alle Forhold, da dette maasse vil være noget vanskeligt. Det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen) var inde paa, hvorvidt Loven af 1873 og flere andre Love have været benyttede. Jeg kan give et lille Bidrag til Besvarelsen af dette Spørgsmaal for et enkelt Steds Vedkommende og derved vise, at der føres en vis Kamp mellem dem, der ville være Værtshusholdere, og Kommunen, som ikke ønsker Antallet udvidet. I Aarhus, det Sted, jeg nærmest har Leilighed til at faae Oplysninger fra, benyttede man strax Lov 23 Mai 1873 og fik en Vedtægt, som bekræftedes af Indenrigsministeriet allerede i 1874. Ved denne Vedtægt indskrænktes de aktive Værtshusholderes Antal saaledes, at det ikke maatte overstige 4 for hvert Luftind Indvaanere, og der maatte ikke være over 5 Værtshuse

pr. Luftind, de hvilende Borgerkab paa denne Næring indbefattede, — en Bestemmelse, man dog senere er kommen fra; man var altsaa nogenlunde liberal mod Befolkningen og gav den et Værtshus for hver 250 Mennesker; man optog i Vedtægten Værtshuse og Restaurationer, men glemte Konditorier. Ved denne Vedtægt var der altsaa sat en Stopper for flere Værtshuse og Restaurationer; men saa viste der sig pludselig stor Trang til Konditorier, og disses Antal steg til ikke mindre end 50 i Løbet af nogle faa Aar til 1880; da var der ved Siden af Værtshusholdere 50 Konditorier, altsaa en finere Art Bevertning. Det vil altsaa sige, at Onstet om at komme ind i den heldige Stilling som Værtshusholder, havde antaget en fin Konditorform og var løbet op i Tal til mindst 50 i Løbet af 6 Aar, hvilket jo ikke var saa daarligt. Saa begyndte man igjen at sætte sig i Bevægelse, og da man saa saae, at man havde glemt at tage Konditorerne med, fik man den ny Vedtægt af 1880, hvori det blev sagt, at nu maatte der kun være 10 Konditorer. Det vilde altsaa være mange Aar, inden Nogen igjen kunde blive Konditor, og nu troede man da, at Sagen var ordnet, idet man nu havde en Vedtægt haade for Værtshusholdere, Restauratører og Konditorer, men saa viste det sig pludseligt, at der var stor Trang til Gæstgivere. Dette er den tredje Form og forøvrigt den dyreste Form, thi Skatten for at selge Brændevin under Form af Gæstgiveri er ikke mindre end 300 Kr. om Aaret, men det viste sig, at der var stor Trang til Gæstgivere, og saa løb Tallet paa dem hurtig op til 20, hvilket jo ikke er saa lidt. Derfor Gæstgiverne er Kommunalbestyrelsen ikke istand til at udrette Noget, thi som det ærede Medlem her foran (Th. Nielsen) gjorde opmærksom paa, om Gæstgiverne handler Loven af 1873 ikke. Derimod ere de komne ind i denne Lov, thi efter denne Lov kan der ikke gives Borgerkab paa Gæstgiveri, Værtshushold, Restauration og Konditori, uden at Vedkommende er indfuldet af Kommunalbestyrelsen. Her tror jeg altsaa, at Rækken er fuldkommen, saaledes at alle de, som maa forhandle Sikr og dergjennem Brændevin, ere komne ind under Loven. Alene af denne Grund tror jeg — hvad jo ogsaa er erkjendt fra anden Side — at det var ønskeligt, om man gav nogle Bestemmelser herom, og vil man ikke gjøre Andet, saa vil det dog være nødvendigt at sørge for, dels at Gæstgiverne komme ind under Lovregler, og dels at Bestemmelsen om, at Næringer, som sættes i Bero, ikke evigt kunne blive liggende, bliver fuldgjort. Jeg vil derfor ikke som det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) ønske, at dette Lovforslag maa gaa i Udvalg, for